1. במדבר יב

יד ויאמר יהוה אל־משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם
שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף:
טו ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע
טז עד האסף מרים: ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר
פארן:

במדבר יג

א-ב וידבר יהוה אל־משה לאמר: שלח־לך אנשים ויתרו את־
ארץ כנען אשר־אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד
ג למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם: וישלח אתם משה
ממדבר פארן על־פי יהוה כלם אנשים ראשי בני־ישראל
המה:

טז [illegible] . . . אלה שמות האנשים אשר־שלח
משה לתור את־הארץ ויקרא משה להושע בן־נון יהושע:
יז וישלח אתם משה לתור את־ארץ כנען ויאמר אלהם עלו
יח זה בנגב ועליתם את־ההר: וראיתם את־הארץ מה־הוא
ואת־העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם־
יט רב: ומה הארץ אשר־הוא ישב בה הטובה הוא אם־רעה
ומה הערים אשר־הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים:
כ ומה הארץ השמנה הוא אם־רזה היש־בה עץ אם־אין
והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים:
כא ויעלו ויתרו את־הארץ ממדבר־צן עד־רחב לבא חמת:
כב ויעלו בנגב ויבא עד־חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי
כג הענק וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים: ויבאו
עד־נחל אשכל ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד
כד וישאהו במוט בשנים ומן־הרמנים ומן־התאנים: למקום
ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר־כרתו משם
כה-כו בני ישראל: וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: וילכו
ויבאו אל־משה ואל־אהרן ואל־כל־עדת בני־ישראל אל־
מדבר פארן קדשה וישיבו אתם דבר ואת־כל־העדה ויראום
כז את־פרי הארץ: ויספרו־לו ויאמרו באנו אל־הארץ אשר
כח שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה־פריה: אפס כי־עז
העם הישב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם־ילדי
כט הענק ראינו שם: עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוסי
והאמרי יושב בהר והכנעני ישב על־הים ועל יד הירדן:
ל ויהס כלב את־העם אל־משה ויאמר עלה נעלה וירשנו
לא אתה כי־יכול נוכל לה: והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא
לב נוכל לעלות אל־העם כי־חזק הוא ממנו: ויציאו דבת הארץ
אשר תרו אתה אל־בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו
בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל־העם אשר־
לג ראינו בתוכה אנשי מדות: ושם ראינו את־הנפילים בני
ענק מן־הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם:

במדבר יד

א ותשא כל־העדה ויתנו את־קולם ויבכו העם בלילה ההוא:

כג [illegible] אם־יראו את־הארץ אשר נשבעתי לאבתם
כד וכל־מנאצי לא יראוה: ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת
עמו וימלא אחרי והביאתיו אל־הארץ אשר־בא שמה וזרעו
כה יורשנה: והעמלקי והכנעני יושב בעמק מחר פנו וסעו לכם
המדבר דרך ים־סוף:

4. [illegible], במדבר רבה פרשה כא

[כא, א] ותקרבנה בנות צלפחד. אותו הדור היו הנשים גודרות מה שאנשים פורצים. שכן את מוצא שאמר להן אהרן (שמות לב ב) פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם, ולא רצו הנשים ומחו בבעליהן, שנאמר (שם ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב וגו׳, והנשים לא נשתתפו עמהן במעשה העגל. וכן במרגלים שהוציאו דבה (במדבר יד לו) וישבו וילינו עליו את כל העדה, ועליהם נגזרה גזרה שאמרו (שם יג לא) לא נוכל לעלות, אבל הנשים לא היו עמהם בעצה, שכתוב למעלה מן הפרשה (שם כו סה) כי אמר ה׳ להם מות ימתו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפנה, איש ולא אשה, על מה שלא רצו לכנס לארץ, אבל הנשים קרבו לבקש נחלה בארץ. לכך נכתבה פרשה זו סמוך למיתת דור המדבר, ששם פרצו האנשים וגדרו הנשים.

5. [illegible]

. חגרה
בעוז מתניה ותאמץ זרועותיה זו מרים
שקודם שנולד משה אמרה
עתידה אמי שתלד בן
שמושיע את ישראי
כיון שנולד וכבר עליהן עול שעבוד
עמד אביה וטפחה על ראשה אמר
לה היכן נבואתך
ועומד ומרקק בפניה
ועל כל זאת (כה) מתאמצת בנבואתה.

6. מסכת סוטה, דף יג

°וכיון שנולד משה נתמלא כל הבית כולה אור עמד אביה ונשקה על ראשה אמר לה בתי נתקיימה נבואתיך וכיון שהטילוהו ליאור עמד אביה וטפחה על ראשה אמר לה בתי היכן נבואתיך והיינו דכתיב °ותתצב אחותו מרחוק לדעה כה יעשה לו לידע מה יהא בסוף נבואתה

7. מסכת סוטה, דף לד:

°ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבעי ליה אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות אמר להן אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים יהושע כבר בקש משה עליו רחמים שנאמר °ויקרא משה להושע בן נון יהושע יה יושיעך מעצת מרגלים והיינו דכתיב °ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו

מסכת סוטה, דף לה.

°ארץ אוכלת יושביה היא דרש רבא אמר הקב"ה אני חשבתיה לטובה והם חשבו לרעה אני חשבתיה לטובה דכל היכא דמטו מת חשיבא דידהו כי היכי דניטרדו ולא לשאלו אבתריידהו ואיכא דאמרי °איוב נח נפשיה ואטרידו כולי עלמא בהספידא הם חשבו לרעה ארץ אוכלת יושביה היא °ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו וגו׳ אמר רב משרשיא מרגלים שקרי הוו בשלמא ונהי בעינינו כחגבים לחיי אלא וכן היינו בעיניהם מנא הוו ידעי ולא היא כי הוו מברי אבילי תותי ארזי הוו מברי וכי חזינהו סלקי יתבי באילני שמעי דקאמרי קחזינן אינשי דדמו לקמצי באילני °ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו *אמר רבה אמר רבי יוחנן אותו *היום [ערב] תשעה באב היה אמר הקב"ה הן בכו בכיה של חנם ואני אקבע להם בכיה לדורות

8. רש"י במדבר י"ד

(כד) רוח אחרת. (במדבר רבה) שתי רוחות אחת בפה ואחת בלב. למרגלים אמר אני עמכם בעצה ובלבו היה לומר האמת ועל ידי כן היה בו כח להשתיקם כמו שנא׳ ויהס כלב שהיו סבורים שיאמר כמותם וזה שנ׳ בספר (יהושע יד) ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי. ולא כאשר עם פי: וימלא אחרי. מלא את לבו אחרי וזה מקרא קצר: אשר בא שמה. חברון תנתן לו: יורשנה. כתרגומו יתרכינה יורישו את הענקים ואת העם אשר בה ואין לתרגמו ירתינה אלא במקום יירשנה:

10. [illegible]

מרע"ה על יהושע, יה יהושיעך מעצת המרגלים, וצ"ל בס"ד, דהא דאחז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, דמשמע אין הקב"ה מציל לאדם מן יצה"ר, היינו מיצר המדבר עם האדם להעבירו חטא מפורסם וגמור, שהאדם יודע שזו הוא עבירה גמורה, ועל זה לא יצילו השי"ת, כי שיהיה לאדם שכר ועונש, אבל מיצה"ר שהוא מיפה לאדם לחטוא, שמפתהו ומראה לו שאין זה חטא, אלא אדרבה הוא מצוה, הנה מן יצה"ר זה יצילהו ה׳, ובזה"ג לא אמרו חוץ מיראת שמים, ועל זה התפלל דוד המע"ה שגיאות מי יבין, ולכן מנסתרות שאין החטא ברור אצלי, שיצה"ר מפתה אותי בו נקני, וכיון שמנקני מזה המכשול, אז בטוח אני כי מזידים שהם שגגות ברורים, חשוך עבדך, קרי בה משוך בשורק ולא בחולם, כלומר משוך ונמנע מעצמי, כי אוכל להלחם עם היצה"ר כזה, ורק אני מבקש ממך שתעזרני כנגדו, בדברים הנסתרים שאין החטא נרגש בהם:

9. כלי יקר

לכן פרט אנשים לפי [illegible]
שהאנשים היו שונאים את הארץ ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה והנשים היו מחבבות הארץ אמרו תנה לנו אחוזה. וע"כ אמר הקב"ה לפי דעתי שאני רואה בעתיד היה יותר טוב לשלוח נשים שמחבבות את הארץ כי לא יספרו בגנותה. אבל לך לדעתך שאתה סבור שהכשרים הם ושהארץ חביב׳ עליהם תשלח אנשים וזהו שלח לך לדעתך אנשים אבל לדעתי הי׳ יותר טוב לשלוח נשים כאמור:

2. יהושע א

א ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה אל־יהושע בן־
ב נון משרת משה לאמר: משה עבדי מת ועתה קום עבר את־
הירדן הזה אתה וכל־העם הזה אל־הארץ אשר אנכי נתן
ג להם לבני ישראל: כל־מקום אשר תדרך כף־רגלכם בו
ד לכם נתתיו כאשר דברתי אל־משה: מהמדבר והלבנון הזה
ועד־הנהר הגדול נהר־פרת כל ארץ החתים ועד־הים
ה הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם: לא־יתיצב איש לפניך
כל ימי חייך כאשר הייתי עם־משה אהיה עמך לא ארפך
ו ולא אעזבך: חזק ואמץ כי אתה תנחיל את־העם הזה את־
ז הארץ אשר־נשבעתי לאבותם לתת להם: רק חזק ואמץ
מאד לשמר לעשות ככל־התורה אשר צוך משה עבדי אל־
תסור ממנו ימין ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך:
ח לא־ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען
תשמר לעשות ככל־הכתוב בו כי־אז תצליח את־דרכך ואז
ט תשכיל: הלוא צויתיך חזק ואמץ אל־תערץ ואל־תחת כי
עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך:

יהושע ב

א וישלח יהושע בן־נון מן־השטים שנים אנשים מרגלים חרש
לאמר לכו ראו את־הארץ ואת־יריחו וילכו ויבאו

יהושע ב

ט ותאמר אל־האנשים ידעתי כי־נתן יהוה לכם
את־הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו כל־ישבי
י הארץ מפניכם: כי שמענו את אשר־הוביש יהוה את־מי
ים־סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי
האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג אשר החרמתם
יא אותם: ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה עוד רוח באיש
מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל־
הארץ מתחת:

כג יהושע ב . וישבו שני האנשים
וירדו מההר ויעברו ויבאו אל־יהושע בן־נון ויספרו־
כד לו את כל־המצאות אותם: ויאמרו אל־יהושע כי־נתן
יהוה בידנו את־כל־הארץ וגם־נמגו כל־ישבי הארץ
מפנינו:

3. ישעיה כח

י כי צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם: כי
יא בלעגי שפה ובלשון אחרת ידבר אל־העם הזה: אשר אמר
יב אליהם זאת המנוחה הניחו לעיף וזאת המרגעה ולא אבוא
יג שמוע: והיה להם דבר־יהוה צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו
זעיר שם זעיר שם למען ילכו וכשלו אחור ונשברו ונוקשו
יד ונלכדו: לכן שמעו דבר־יהוה אנשי לצון
טו משלי העם הזה אשר בירושלם: כי אמרתם כרתנו ברית
את־מות ועם־שאול עשינו חזה שיט שוטף כי־עבר לא יבואנו
טז כי שמנו כזב מחסנו ובשקר נסתרנו: לכן כה
אמר אדני יהוה הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת
מוסד מוסד המאמין לא יחיש:

11. [illegible]

מרי דברי לא אוכל להתאפק מלדבר. נגדה נא כל עמי: העוד לא תראו אצבע אלהים בכל אשר קרה לנו? הן זה קרוב לעשר שנים אשר השקנו ה׳ כוס תרעלה ברוב מדינות אירופא ויקומו עלינו בני בלי שם (אנטיסעמיטים) ברדיפות ועלילות שונות, ויש אשר הרעו לנו הרבה בפועל. והנה בעת אשר כסה חשך ארץ וערפל לאומים בפתע בא לנו אור המאיר ממערב והאיר ממזרח צדק, וקול קורא ואומר: שובו בנים לגבולכם, השליכו אלילי כספכם ואלילי זהבכם ובואו וחסו בצלי בארץ אבותיכם, אחוז איש איש אתו ומחרשתו ועדרו בלא לב ולב, כי כל טוב הארץ לפניכם!

מאמרי הראי"ה

. הה עורים, מי יתן לכם עינים לראות בלב פנימה, הוי יושבי ארצות חשוכות, התוכלו גם לשער ולהכיל את גאון הקדושה, את ששון־העולמים, את שפע נחלי העדנים השוטף בקרב הלב של בן ישראל היושב על אדמת הקודש? ! הטעמתם טעם גן־עדן זה?! הוי אחים נדכאים ואומללים, לבי לבי עליכם, מעי מעי עליכם

מאמרי הראי"ה

לשוא יתאוננו המתאוננים מכל הצדדים, האוהבים והאויבים, על מהלכה של הפעולה המעשית להתישבות אחינו על אדמת הקודש, שלא גדול עוד ערכה. טרוטי־עינים אלה אינם רואים את האור, אינם מרגישים אותו. אינם מכירים את אוצר־החיים הגדול והאדיר שיש לנו גם עתה בארץ חמדתנו, אינם מכירים את כח־הצומח האדיר והנאור שכבר חבוי ואצור בקרבו. אינם מכירים את השפעתו הגדולה של זה הקהל הקטן היושב על אדמתו, אדמת קודש. אינם מכירים, בשביל שאינם למודים להכיר את התוך, את הנולד, הם יכולים רק להתפעל מציורים של גוונים קורעי עינים, "משפעת קלגסים וקול צוחות" אבל אינם יכולים להכיר את הדר החיים של הקדושה השאננה, את המנוחה הפנימית ואת האור המאיר בשלוה ובטחה גנוזה, השורה בעצם קדושתו בכנסת ישראל כולה היושבת על אדמת הקודש

*** ס׳ מאמרי הראי"ה

הקשיבו . ושמעו, שמעו ותחי נפשכם. תחת עלפת התוגה, הגלויה והנסתרת, למראה החורבן והשממה, למראה מהפכת הזרים, למראה כל הוד וכל קודש הנתוץ והרטוש, תחת אדר יגון זה אור נוגה מאיר, אור משיב נפש ומשלם נחומים, אור מאזר חיל ומושיט תקוה. כאיש אשר אמו תנחמנו, כן אנכי אנחמכם. ובירושלים תנוחמו.